

ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ De '1 Hospital

1) Υπολογίστε τα όρια:

Ααφδαφ

$$a. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + 3x^2 - 2x - 2}{x^2 + 3x - 4}.$$

$$b. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x}.$$

$$c. \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\varepsilon\varphi x}{x^2}.$$

$$d. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x - 1}{x^2}.$$

$$e. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{x}.$$

$$f. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x^2 + 3 - 5e^{x-1}}{x^3 + x^2 + x - 3}.$$

$$g. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln\left(1 - \frac{3}{x}\right)}{\frac{1}{x}}.$$

$$h. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{3x}.$$

$$i. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x}{x^2 - 1}.$$

$$j. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 \eta\mu \frac{1}{x}}{\eta\mu x}.$$

$$k. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\varepsilon\varphi 4x}{\eta\mu 7x}.$$

$$l. \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta\mu(x-2)}{x^2 - 4}.$$

$$m. \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{1 - \eta\mu x}{2x - \pi}.$$

$$n. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x) - e^{x+1}}{x^2}.$$

$$o. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2^x - 3^x}{x}.$$

$$p. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln^2 x}{x}.$$

$$q. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{1 + \ln x}.$$

$$r. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln(1+e^x)}{x}.$$

$$s. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x^3}.$$

Λύση:

$$\begin{aligned} a. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + 3x^2 - 2x - 2}{x^2 + 3x - 4} &= \frac{0}{0} =_{DLH} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^3 + 3x^2 - 2x - 2)'}{(x^2 + 3x - 4)'} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2 + 6x - 2}{2x + 3} = \dots = \frac{7}{5}. \end{aligned}$$

$$b. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\eta\mu x)'}{(x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x}{1} = \sigma\upsilon\nu 0^0 = 1.$$

$$c. \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\varepsilon\varphi x}{x^2} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\varepsilon\varphi x)'}{(x^2)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{2x} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{2x \sigma\upsilon\nu^2 x} = \left(\frac{1}{0}\right) = +\infty,$$

γιατί $2x \sigma\upsilon\nu^2 x > 0$ όταν $x \rightarrow 0^+$.

$$d. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x - 1}{x^2} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\sigma\upsilon\nu x - 1)'}{(x^2)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\eta\mu x}{2x} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= -\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x}{2} = -\frac{1}{2}.$$

$$e. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{x} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(e^x - 1)'}{(x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x}{1} = 1.$$

$$f. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x^2 + 3 - 5e^{x-1}}{x^3 + x^2 + x - 3} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(2x^2 + 3 - 5e^{x-1})'}{(x^3 + x^2 + x - 3)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{4x - 5e^{x-1}}{3x^2 + 2x + 1} =$$

$$= -\frac{1}{6}.$$

$$g. \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln\left(1 - \frac{3}{x}\right)}{\frac{1}{x}} = \frac{0}{0} =_{DLH} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\left[\ln\left(1 - \frac{3}{x}\right)\right]'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{1}{1 - \frac{3}{x}} \left(-\frac{3}{x^2}\right)'}{-\frac{1}{x^2}} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{1}{1-\frac{3}{x}} \cdot \frac{3}{x^2}}{-\frac{1}{x^2}} =$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3}{1-\frac{3}{x}} = -3.$$

h. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{3x} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{[\ln(1+x)]'}{(3x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{1+x} \cdot (1+x)'}{3} =$$

$$= \frac{1}{3} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{1+x} = \frac{1}{3}.$$

i. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x}{x^2-1} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\ln x)'}{(x^2-1)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\frac{1}{x}}{2x} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{2x^2} = \frac{1}{2}.$$

j. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 \eta \mu \frac{1}{x}}{\eta \mu x} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x^3 \eta \mu \frac{1}{x})'}{(\eta \mu x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3x^2 \eta \mu \frac{1}{x} + x^3 \sigma \nu \nu \frac{1}{x} \cdot (\frac{1}{x})'}{\sigma \nu \nu x} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3x^2 \eta \mu \frac{1}{x} - x \sigma \nu \nu \frac{1}{x}}{\sigma \nu \nu x} = \frac{0-0}{1} = 0.$$

(Τα όρια $x^3 \eta \mu \frac{1}{x}$, $3x^2 \eta \mu \frac{1}{x}$ και $x \sigma \nu \nu \frac{1}{x}$ βρίσκονται με κριτήριο παρεμβολής).

k. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\varepsilon \varphi 4x}{\eta \mu 7x} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\varepsilon \varphi 4x)'}{(\eta \mu 7x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{\sigma \nu \nu 2 4x} \cdot (4x)'}{\sigma \nu \nu 7x \cdot (7x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{4}{7 \sigma \nu \nu 7x \cdot \sigma \nu \nu 2 4x} = \frac{4}{7}.$$

l. $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\eta \mu(x-2)}{x^2-4} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(\eta \mu(x-2))'}{(x^2-4)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sigma \nu \nu(x-2) \cdot (x-2)'}{2x} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sigma \nu \nu(x-2)}{2x} = \frac{1}{4}.$$

m. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{1-\eta \mu x}{2x-\pi} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{(1-\eta \mu x)'}{(2x-\pi)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{-\sigma \nu \nu x}{2} = -\frac{\sigma \nu \nu \frac{\pi}{2}}{2} = 0.$$

n. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)-e^x+1}{x^2} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{[\ln(1+x)-e^x+1]'}{(x^2)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{1+x} \cdot (1+x)' - e^x}{2x} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{1+x} - e^x}{2x} = \frac{0}{0} =_{DLH}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\frac{1}{1+x} - e^x)'}{(2x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\frac{(1+x)'}{(1+x)^2} - e^x}{2} =$$

$$= - \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{(1+x)^2} + e^x}{2} = -\frac{1+1}{2} = -1.$$

o. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2^x-3^x}{x} = \frac{0}{0} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(2^x-3^x)'}{(x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2^x \ln 2 - 3^x \ln 3}{1} =$$

$$= \ln 2 - \ln 3 = \ln \frac{2}{3}.$$

p. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln^2 x}{x} = \frac{+\infty}{+\infty} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln^2 x)'}{(x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2 \ln x \cdot (\ln x)'}{1} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2 \ln x}{x} = \frac{+\infty}{+\infty} =_{DLH}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(2 \ln x)'}{(x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2}{x} = 0.$$

q. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{1+\ln x} = \frac{+\infty}{+\infty} =_{DLH}$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(e^x)'}{(1+\ln x)'} =$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{\frac{1}{x}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} (xe^x) = +\infty. \\
 \text{r. } \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln(1+e^x)}{x} &= \frac{(+\infty)}{(+\infty)} \stackrel{DLH}{=} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{[\ln(1+e^x)]'}{(x)'} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{1}{1+e^x} \cdot (1+e^x)'}{1} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{1+e^x} \stackrel{DLH}{=} \frac{(+\infty)}{(+\infty)} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(e^x)'}{(1+e^x)'} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^x}{e^x} = 1.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{s. } \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x^3} &= \frac{(+\infty)}{(+\infty)} \stackrel{DLH}{=} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln x)'}{(x^3)'} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{\frac{1}{x}}{3x^2} \right) = \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{3x^3} \right) = 0.
 \end{aligned}$$

2) Υπολογίστε τα όρια:

- a) $\lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x)$,
- b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} (x - \ln x)$,
- c) $\lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt{x^2 + 1} - x)$,
- d) $\lim_{x \rightarrow 0^+} x^x$,
- e) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{2}{x}\right)^x$,
- f) $\lim_{x \rightarrow +\infty} (1 + 3x)^{\frac{1}{x}}$.

Λύση:

$$\begin{aligned}
 \text{a) } \lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} \stackrel{0(-\infty)}{=} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\ln x)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{x}}{\left(-\frac{1}{x^2}\right)} = \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} \cdot (-x^2) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (-x) = 0.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{\frac{1}{x}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x}{\frac{1}{x^2}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0^+} x^3 = 0.
 \end{aligned}$$

$$\text{b) } \lim_{x \rightarrow +\infty} (x - \ln x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} x \left(1 - \frac{\ln x}{x}\right)$$

$$\begin{aligned}
 &= +\infty \cdot (1-0) \\
 &= +\infty.
 \end{aligned}$$

γιατί $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln x)'}{(x)'} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x} = 0.$

$$\text{c) } \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt{x^2 + 1} - x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} x \left(\frac{\sqrt{x^2 + 1}}{x} - 1 \right).$$

$$\text{Επειδή } \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{x^2 + 1}}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{x^2 \left(1 + \frac{1}{x}\right)} = \lim_{x \rightarrow +\infty} x \sqrt{1 + \frac{1}{x}}$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ x > 0 \\ |x|=x}} \frac{|x| \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}{x} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \\
 &= \sqrt{1 + 0} = 1,
 \end{aligned}$$

το παραπάνω όριο είναι απροσδιόριστη μορφή $+\infty \cdot 0$ οπότε γίνεται:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{x^2 + 1} - 1}{\frac{1}{x}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\left(\frac{\sqrt{x^2 + 1} - 1}{x}\right)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'}$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{x^2}{\sqrt{x^2 + 1}} - \sqrt{x^2 + 1}}{-\frac{1}{x^2}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2 - (x^2 + 1)}{\sqrt{x^2 + 1}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{\sqrt{x^2 + 1}} = 0.
 \end{aligned}$$

d) $\lim_{x \rightarrow 0^+} x^x = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{x \ln x} = e^0 = 1$, λόγω του (a) ερωτήματος.

e) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{2}{x}\right)^x = \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{x \ln \left(1 + \frac{2}{x}\right)} = e^2$ γιατί

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x \ln \left(1 + \frac{2}{x}\right) \stackrel{+\infty \cdot 0}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln \left(1 + \frac{2}{x}\right)}{\frac{1}{x}}$$

$$\stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH \ x \rightarrow +\infty} \frac{\left(\ln \left(1 + \frac{2}{x}\right)\right)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'}$$

$$\stackrel{+\infty \cdot 0}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{1}{1 + \frac{2}{x}} \left(-\frac{2}{x^2}\right)}{-\frac{1}{x^2}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x \left(-\frac{2}{x^2}\right)}{-\frac{1}{x^2}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x}{2 + x}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x}{x} = 2.$$

f) $\lim_{x \rightarrow +\infty} (1 + 3x)^{\frac{1}{x}} = \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{\frac{1}{x} \ln(1+3x)}$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{\frac{\ln(1+3x)}{x}}$$

$$= e^0 = 1, \text{ γιατί}$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln(1+3x)}{x} \stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH \ x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln(1+3x))'}{(x)'}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{1+3x} (1+3x)'\right)$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{3}{1+3x}\right) = 0.$$

3) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της συνάρτησης

$$f(x) = x^{\frac{1}{x}}, \ x > 0.$$

Λύση: • κατακόρυφες ασύμπτωτες:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(x^{\frac{1}{x}}\right)^{(0^{+\infty})} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(e^{\frac{1}{x} \ln x}\right) = 0$$

γιατί $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} \ln x = +\infty \cdot (-\infty) = -\infty$

και $\lim_{x \rightarrow -\infty} e^x = 0$.

Άρα δεν έχει κατακόρυφες ασύμπτωτες.

• πλάγιες ασύμπτωτες:

$$\lambda = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^{\frac{1}{x}}}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} x^{\frac{1}{x}-1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x^{\frac{1}{x}}} = 0,$$

γιατί $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 - \frac{1}{x}\right) = 1 - 0 = 1$,

επομένως $= \lim_{x \rightarrow +\infty} x^{1-\frac{1}{x}} = +\infty$

και $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x^{1-\frac{1}{x}}} = 0$.

$$\beta = \lim_{x \rightarrow +\infty} (f(x) - \lambda x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(x^{\frac{1}{x}}\right)$$

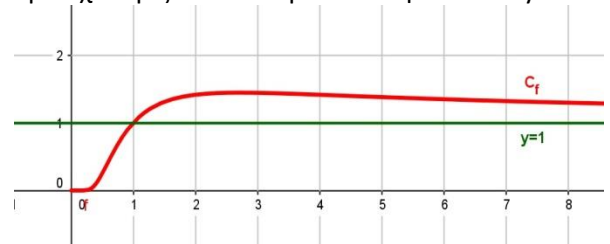
$$\stackrel{(+\infty^0)}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{\frac{\ln x}{x}}$$

$$= e^0 = 1, \text{ γιατί}$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x} \stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH \ x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln x)'}{(x)'}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x} = 0.$$

Άρα έχει οριζόντια ασύμπτωτη την ευθεία $y=1$.

Κοντά στο $-\infty$ η συνάρτηση δεν ορίζεται.

4) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της συνάρτησης

$$f(x) = \frac{e^{-x}}{x^2 - 1}.$$

Λύση: $A_f = \mathbb{R} - \{-1, 1\}$.

• κατακόρυφες ασύμπτωτες:

$$\lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^+} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} = \lim_{x \rightarrow -1^+} \frac{e^{-x}}{(x-1)(x+1)}$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{x \rightarrow -1^+} \frac{e^{-x}}{x-1} \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow -1^+ \\ x > -1 \\ x+1 > 0}} \frac{1}{x+1} \\
 &= -\frac{e}{2} \cdot (+\infty) \\
 &= -\infty.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow -1^-} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -1^-} \frac{e^{-x}}{(x-1)(x+1)} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -1^-} \frac{e^{-x}}{x-1} \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow -1^- \\ x < -1 \\ x+1 < 0}} \frac{1}{x+1} \\
 &= -\frac{e}{2} \cdot (-\infty) \\
 &= +\infty.
 \end{aligned}$$

Άρα η ευθεία $x=-1$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος και από αριστερά και από δεξιά.

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^{-x}}{(x-1)(x+1)} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^{-x}}{x+1} \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow 1^+ \\ x > 1 \\ x-1 > 0}} \frac{1}{x-1} \\
 &= \frac{1}{2e} \cdot (+\infty) \\
 &= +\infty.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{-x}}{(x-1)(x+1)} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{-x}}{x+1} \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow 1^- \\ x < 1 \\ x-1 < 0}} \frac{1}{x-1} \\
 &= \frac{1}{2e} \cdot (-\infty) \\
 &= -\infty.
 \end{aligned}$$

Άρα η ευθεία $x=1$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος και από αριστερά και από δεξιά.

Οριζόντιες ασύμπτωτες:

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{e^x} \cdot \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x^2 - 1} \\
 &= 0 \cdot 0 = 0.
 \end{aligned}$$

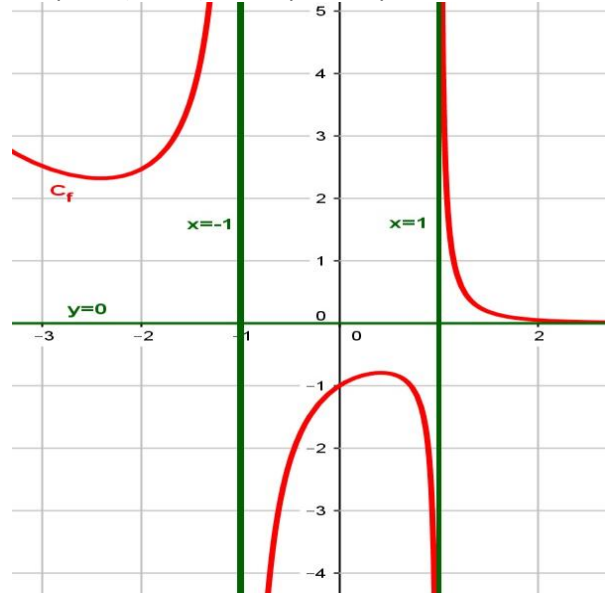
Άρα η ευθεία $y=0$ (άξονας xOx') είναι οριζόντια ασύμπτωτος στο $+\infty$.

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^{-x}}{x^2 - 1} \\
 &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(e^{-x})'}{(x^2 - 1)'} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-e^{-x}}{2x} \\
 &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(-e^{-x})'}{(2x)'} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^{-x}}{2} \\
 &= +\infty.
 \end{aligned}$$

Επομένως δεν έχει οριζόντια ασύμπτωτος στο $-\infty$.
Πλάγιες ασύμπτωτες: Στο $+\infty$ δεν έχει πλάγια ασύμπτωτος, γιατί έχει οριζόντια.

$$\begin{aligned}
 \lambda &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^{-x}}{x^3 - x} \\
 &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{-\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(e^{-x})'}{(x^3 - x)'} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-e^{-x}}{3x^2 - 1} \\
 &\stackrel{\left(\frac{-\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(-e^{-x})'}{(3x^2 - 1)'} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^{-x}}{6x} \\
 &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{-\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(e^{-x})'}{(6x)'} \\
 &= -\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^{-x}}{6} \\
 &= -\infty.
 \end{aligned}$$

Επομένως δεν έχει πλάγια ασύμπτωτος στο $-\infty$.

5) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της συνάρτησης

$$f(x) = \frac{x^3}{\ln x}$$

Λύση: $A_f = (0,1) \cup (1, +\infty)$.

• κατακόρυφες ασύμπτωτες:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x^3}{\ln x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} x^3 \cdot \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{\ln x} \\ &= 0 \cdot 0 = 0. \end{aligned}$$

Άρα η $x=0$ δεν είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{x^3}{\ln x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1^-} x^3 \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow 1^- \\ x < 1 \\ \ln x < 0}} \frac{1}{\ln x} \\ &= 1 \cdot (-\infty) \\ &= -\infty. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{x^3}{\ln x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1^+} x^3 \cdot \lim_{\substack{x \rightarrow 1^+ \\ x > 1 \\ \ln x > 0}} \frac{1}{\ln x} \\ &= 1 \cdot (+\infty) \\ &= +\infty. \end{aligned}$$

Άρα η ευθεία $x=1$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος και από αριστερά και από δεξιά.

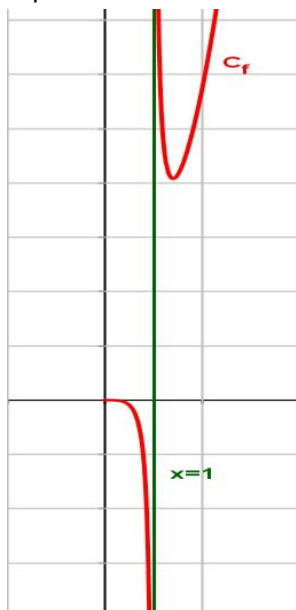
Οριζόντιες ασύμπτωτες: Έχει νόημα μόνο στο $+\infty$.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^3}{\ln x} \\ &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(x^3)'}{(\ln x)'} \text{ το} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x}{\frac{1}{x}} \text{ το} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} 2x^2 = +\infty. \end{aligned}$$

Άρα δεν έχει οριζόντια ασύμπτωτος στο $+\infty$.

Πλάγιες ασύμπτωτες:

$$\begin{aligned} \lambda &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2}{\ln x} \\ &\stackrel{\left(\frac{+\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(x^2)'}{(\ln x)'} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x^2}{\frac{1}{x}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \lim_{x \rightarrow +\infty} 3x^3 \\ &= +\infty. \end{aligned}$$

Άρα δεν έχει πλάγια ασύμπτωτος στο $+\infty$.

6) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της συνάρτησης

$$f(x) = x^2 \eta\mu \frac{1}{x^2}$$

Λύση: $A_f = \mathbb{R}^*$.

• κατακόρυφες ασύμπτωτες:

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(x^2 \eta\mu \frac{1}{x^2} \right) = 0.$$

$$-1 \leq \eta\mu \frac{1}{x^2} \leq 1 \Leftrightarrow -x^2 \leq x^2 \eta\mu \frac{1}{x^2} \leq x^2 \dots (1)$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} x^2 = \lim_{x \rightarrow 0} (-x^2) = 0 \dots (2)$$

Από (1), (2) και το κριτήριο παρεμβολής έχουμε

$$\lim_{x \rightarrow 0} \left(x^2 \eta\mu \frac{1}{x^2} \right) = 0.$$

Άρα η ευθεία $x=0$ δεν είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος.

Οριζόντιες ασύμπτωτες: Έχει νόημα μόνο στο $+\infty$.

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \left(x^2 \eta\mu \frac{1}{x^2} \right)$$

$$= \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{\eta\mu \frac{1}{x^2}}{\frac{1}{x^2}}$$

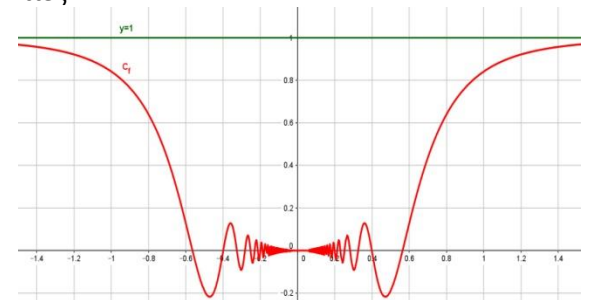
Θέτω $\frac{1}{x^2} = u$.

$$= \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta\mu u}{u} = 1.$$

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} u = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{x^2} = 0$

Άρα έχει οριζόντια ασύμπτωτος στο $\pm\infty$ την ευθεία $y=1$.

Πλάγιες ασύμπτωτες: δεν έχει γιατί έχει οριζόντιες.

7) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της συνάρτησης

$$f(x) = \sqrt{\frac{x^3}{x+1}}$$

Λύση:

• Πεδίο ορισμού:

$$x+1 \neq 0 \Leftrightarrow x \neq -1 \dots (1)$$

$$\frac{x^3}{x+1} \geq 0 \Leftrightarrow x^3(x+1) \geq 0$$

x	-∞	-1	0	+∞
x(x+1)	+	○	-	+

$$\Leftrightarrow x(x+1) \geq 0$$

$$\Leftrightarrow x \leq -1 \text{ ή } x \geq 0 \dots (2)$$

Από (1) και (2) $\Leftrightarrow A_f = (-\infty, -1) \cup [0, +\infty)$.

• κατακόρυφες ασύμπτωτες:

$$\lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^-} \sqrt{\frac{x^3}{x+1}}$$

$$\left(\frac{a}{0}\right)$$

$$= +\infty$$

γιατί $x^3 < 0$ και $x+1 < 0$.

Άρα η ευθεία $x=-1$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτος από αριστερά.

Οριζόντιες ασύμπτωτες:

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \sqrt{\frac{x^3}{x+1}}$$

$$= \sqrt{\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{x^3}{x+1}}$$

$$= \sqrt{\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{x^3}{x}}$$

$$= \sqrt{\lim_{x \rightarrow \pm\infty} x^2}$$

$$= +\infty$$

Άρα δεν έχει οριζόντια ασύμπτωτο στο $\pm\infty$.

Πλάγιες ασύμπτωτες:

☛ Στο $+\infty$:

$$\lambda = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{\frac{x^3}{x+1}}}{x}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{\frac{x^3}{x+1}}}{\sqrt{x^2}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt{\frac{x^3}{x^3 + x^2}}$$

$$= \sqrt{\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^3}{x^3 + x^2}}$$

$$= \sqrt{\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^3}{x^3}}$$

$$= 1.$$

$$\beta = \lim_{x \rightarrow +\infty} (f(x) - \lambda x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (f(x) - x)$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{\frac{x^3}{x+1}} - x \right)$$

$$\stackrel{(+\infty - \infty)}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} x \left(\sqrt{\frac{x}{x+1}} - 1 \right)$$

$$\stackrel{(+\infty \cdot 0)}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(x \frac{\sqrt{x} - \sqrt{x+1}}{\sqrt{x+1}} \right)$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(x \frac{\sqrt{x^2} - \sqrt{(x+1)^2}}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \right)$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(x \frac{x - x - 1}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \right)$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{\left(\sqrt{x} + \sqrt{x \left(1 + \frac{1}{x} \right)} \right) \sqrt{x \left(1 + \frac{1}{x} \right)}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{\sqrt{x} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{x} \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{\sqrt{x^2} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{|x| \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}$$

$$\stackrel{\substack{x \rightarrow +\infty \\ x > 0 \\ |x|=x}}{=} - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{x \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{\left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}}$$

$$= - \frac{1}{(1 + \sqrt{1+0})\sqrt{1+0}}$$

$$= -\frac{1}{2}$$

Άρα έχει πλάγια ασύμπτωτο στο $+\infty$ την ευθεία

$$y = x - \frac{1}{2}.$$

☛ Στο $-\infty$:

$$\lambda = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{\frac{x^3}{x+1}}}{x}$$

$$= \lim_{\substack{x \rightarrow -\infty \\ x < 0 \\ \sqrt{x^2} = |x| = -x}} \frac{\sqrt{\frac{x^3}{x+1}}}{-\sqrt{x^2}}$$

$$= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \sqrt{\frac{x^3}{x^3 + x^2}}$$

$$= - \sqrt{\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x^3}{x^3 + x^2}}$$

$$= - \sqrt{\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x^3}{x^3}}$$

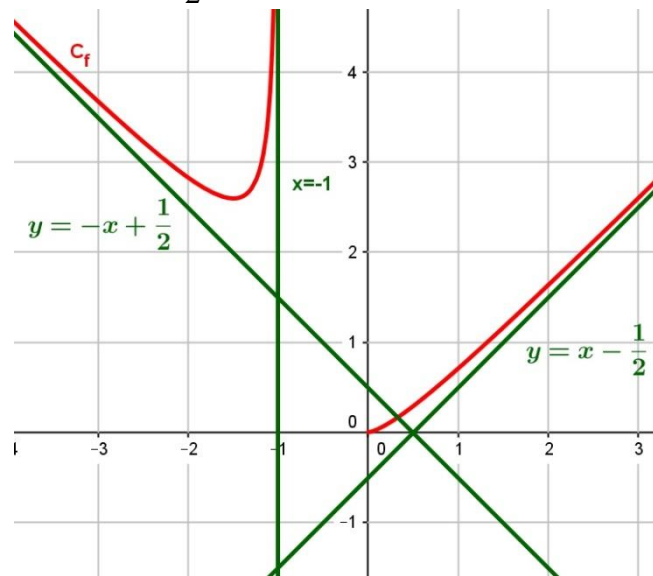
$$= -1.$$

$$\beta = \lim_{x \rightarrow -\infty} (f(x) - \lambda x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} (f(x) + x)$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\sqrt{\frac{x^3}{x+1}} + x \right) \\
 &\stackrel{(+\infty-\infty)}{=} - \lim_{x \rightarrow -\infty} x \left(\sqrt{\frac{x}{x+1}} - 1 \right) \\
 &\stackrel{(+\infty \cdot 0)}{=} - \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x \frac{\sqrt{x} - \sqrt{x+1}}{\sqrt{x+1}} \right) \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x \frac{\sqrt{x^2} - \sqrt{(x+1)^2}}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \right) \\
 &= - \lim_{\substack{x \rightarrow -\infty \\ |x|=-x \\ |x+1|=-x-1}} \left(x \frac{|x| - |x+1|}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \right) \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x \frac{-x - (-x-1)}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \right) \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-x + x + 1}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{(\sqrt{x} + \sqrt{x+1})\sqrt{x+1}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{\left(\sqrt{x} + \sqrt{x \left(1 + \frac{1}{x} \right)} \right) \sqrt{x \left(1 + \frac{1}{x} \right)}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{\sqrt{x} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{x} \sqrt{1 + \frac{1}{x}}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{\sqrt{x^2} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{|x| \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}} \\
 &= \lim_{\substack{x \rightarrow -\infty \\ x < 0 \\ |x|=-x}} \frac{x}{x \left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{\left(1 + \sqrt{1 + \frac{1}{x}} \right) \sqrt{1 + \frac{1}{x}}} \\
 &= \frac{1}{(1 + \sqrt{1+0})\sqrt{1+0}} \\
 &= \frac{1}{2}.
 \end{aligned}$$

Άρα έχει πλάγια ασύμπτωτο στο $-\infty$ την ευθεία

$$y = -x + \frac{1}{2}.$$

8) ΘΕΜΑ 2^{ον} (2001)
 Έστω f μια πραγματική συνάρτηση με τύπο

$$f(x) = \begin{cases} \alpha x^2, & x \leq 3 \\ \frac{1 - e^{-x-3}}{x-3}, & x > 3 \end{cases}$$

α. Αν η f είναι συνεχής, να αποδείξετε ότι $\alpha = -1/9$. Μονάδες 9

Λύση: $f(3) = 9\alpha \dots \dots \dots (1)$

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^-} (\alpha x^2) = 9\alpha \dots \dots \dots (2)$$

$$\begin{aligned}
 \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{1 - e^{-x-3}}{x-3} \\
 &\stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{DLH \ x \rightarrow 3^+} \frac{(1 - e^{-x-3})'}{(x-3)'} \text{ τή} \\
 &= - \lim_{x \rightarrow 3^+} e^{-x-3} \\
 &= -e^0 = -1 \dots \dots \dots (3)
 \end{aligned}$$

Για να είναι συνεχής στο $x=3$ πρέπει $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = f(3) \Leftrightarrow 9\alpha = -1 \Leftrightarrow \alpha = -1/9$.

9) ΘΕΜΑ 2^{ον} (2004)
 Έστω η συνάρτηση f με τύπο $f(x) = x^2 \ln x$.
α. Να βρείτε το πεδίο ορισμού και να μελετήσετε την μονοτονία και να βρείτε τα ακρότατα. Μονάδες 10
β. Να βρείτε το σύνολο τιμών της f . Μονάδες 7

Λύση:
α) $x > 0 \Rightarrow A_f = (0, +\infty)$.
 $f'(x) = 2x \ln x + x = 2x(\ln x + 1)$.
 • $f'(x) = 0 \Leftrightarrow 2x(\ln x + 1) = 0$
 $\Leftrightarrow \ln x + 1 = 0 \dots \dots \dots$ γιατί $x > 0$
 $\Leftrightarrow \ln x = -1$
 $\Leftrightarrow x = e^{-1} = 1/e$.

- $f'(x) > 0 \Leftrightarrow 2x(\ln x + 1) > 0$
 $\Leftrightarrow \ln x + 1 > 0$ γιατί $x > 0$
 $\Leftrightarrow \ln x > -1$
 $\Leftrightarrow x > e^{-1} = 1/e$.
- $f'(x) < 0 \Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow x < 1/e$.

x	0	1/e	+∞
f'(x)	-	○	+
f(x)	↘		↗

Στο διάστημα $(0, 1/e]$ είναι γνησίως φθίνουσα.
 Στο διάστημα $[1/e, +\infty)$ είναι γνησίως αύξουσα.
 Στο $x=1/e$ παρουσιάζει Τ.Ε. το

$$f\left(\frac{1}{e}\right) = \frac{1}{e^2} \ln \frac{1}{e} = -\frac{1}{e^2}.$$

β) Έστω $\Delta_1 = \left(0, \frac{1}{e}\right)$ και $\Delta_2 = \left(\frac{1}{e}, +\infty\right)$.

$$f(\Delta_1) = (f^{\searrow}) = \left(f\left(\frac{1}{e}\right), \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x)\right) = \left(-\frac{1}{e^2}, 0\right), \text{ γιατί:}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} (x^2 \ln x) = (0 \cdot (-\infty)) = \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{\ln x}{\frac{1}{x^2}}\right) \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\ln x)'}{\left(\frac{1}{x^2}\right)'} = \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{x}}{-\frac{2}{x^3}} = \\ &= -\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x^2}{2} = 0. \end{aligned}$$

$$f(\Delta_2) = (f^{\nearrow}) = \left(f\left(\frac{1}{e}\right), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)\right) = \left(-\frac{1}{e^2}, +\infty\right), \text{ γιατί:}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} (x^2 \ln x) = +\infty. \\ \text{Άρα } f((0, +\infty)) &= f(\Delta_1) \cup f(\Delta_2) \\ &= \left(-\frac{1}{e^2}, +\infty\right). \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{1-x} \cdot \lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x) \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x) \\ &\stackrel{0(-\infty)}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x) \\ &\stackrel{\left(\frac{-\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} \\ &\stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\ln x)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{x}}{-\frac{1}{x^2}} \\ &= -\lim_{x \rightarrow 0^+} x \\ &= 0 = f(0), \text{ άρα είναι συνεχής στο } x=0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x \ln x}{1-x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} x \cdot \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x}{1-x} \\ &\stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\ln x)'}{(1-x)'} \\ &\stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{-x} \\ &= -1 = f(1), \text{ άρα είναι συνεχής στο } x=1. \end{aligned}$$

Στα διαστήματα $(0, 1)$ και $(1, +\infty)$ $f(x) = \frac{x \ln x}{1-x}$ είναι συνεχής ως ηλίκο συνεχών συναρτήσεων.

$$\begin{aligned} \text{ii) } f'(x) &= \left(\frac{x \ln x}{1-x}\right)' = \frac{(x \ln x)'(1-x) - \ln x \cdot (1-x)'}{(1-x)^2} \\ &= \frac{(\ln x + 1)(1-x) + \ln x}{(1-x)^2} \\ &= \frac{\ln x + 1 - x}{(1-x)^2} \end{aligned}$$

Θέτω $g(x) = \ln x + 1 - x, x > 0$.

$$g'(x) = \frac{1}{x} - 1 = \frac{1-x}{x} > 0 \text{ στο } (0, 1).$$

Επομένως g^{\nearrow} στο $(0, 1)$.

Άρα $x < 1 \Leftrightarrow g(x) < g(1)$

$$\Leftrightarrow \ln x + 1 - x < 0$$

$$\Leftrightarrow f'(x) < 0.$$

Άρα f γνησίως φθίνουσα στο $(0, 1)$.

10) ΘΕΜΑ 3^{ον} (1983) Έστω η συνάρτηση ορισμένη στο διάστημα $[0, +\infty)$ με

$$f(x) = \begin{cases} \frac{x \ln x}{1-x} & \text{εαν } 0 < x \neq 1 \\ 0 & \text{εαν } x = 0 \\ -1 & \text{εαν } x = 1 \end{cases}$$

Να αποδείξετε ότι:

- i) η f είναι συνεχής στο πεδίο ορισμού της,
- ii) είναι γνησίως φθίνουσα στο διάστημα $(0, 1)$

Λύση:

$$\text{i) } \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x \ln x}{1-x}$$

11) Θέμα 3^{ον} θετική -τεχνολογική 2008:
 Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} x \ln x & \text{αν } x > 0 \\ 0 & \text{αν } x = 0 \end{cases}$

i) Να αποδείξετε ότι η f είναι συνεχής στο 0. Μονάδες 3

ii) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και να βρείτε το σύνολο τιμών της. Μονάδες 9

iii) Να βρείτε το πλήθος των διαφορετικών θετικών ριζών της εξίσωσης $x = e^{\frac{\alpha}{x}}$ για όλες τις πραγματικές τιμές του α. Μονάδες 6

Λύση:

i) $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} (x \ln x)$

$$\begin{aligned} &= \lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ x > 0}} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} \\ &\stackrel{\left(\frac{-\infty}{+\infty}\right)}{=} \lim_{DLH} \frac{(\ln x)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{-\frac{1}{x^2}} \\ &= -\lim_{x \rightarrow 0} x \\ &= 0 \\ &= f(0). \end{aligned}$$

Άρα είναι συνεχής στο 0.

ii) $f'(x) = 1 + \ln x$.

- $f'(x) = 0 \Leftrightarrow 1 + \ln x = 0$
 $\Leftrightarrow \ln x = -1$
 $\Leftrightarrow \ln x = \ln e^{-1}$
 $\Leftrightarrow x = e^{-1} = 1/e$.
 - $f'(x) > 0 \Leftrightarrow 1 + \ln x > 0$
 $\Leftrightarrow \ln x > -1$
 $\Leftrightarrow \ln x > \ln e^{-1}$
 $\Leftrightarrow x > e^{-1} = 1/e$.
- και $f'(x) < 0 \Leftrightarrow 1 + \ln x < 0$

 $\Leftrightarrow x < e^{-1} = 1/e$.

x	0	1/e	+∞
f'(x)		-	+
f(x)		↘	↗

Άρα η f είναι ↘ στο $A_1 = [0, 1/e]$ και ↗ στο $A_2 = [1/e, +\infty)$.

Στο $1/e$ παρουσιάζει Τ.Ε. το $f\left(\frac{1}{e}\right) = -\frac{1}{e}$.

• $f(A_1) \stackrel{f \downarrow}{=} \underset{\text{στο } \left[0, \frac{1}{e}\right]}{\left[\lim_{x \rightarrow \frac{1}{e}} f(x), \lim_{x \rightarrow 0} f(x) \right]} = \left[f\left(\frac{1}{e}\right), f(0) \right] \dots \dots \dots$ γιατί f συνεχής
 $= \left[-\frac{1}{e}, 0 \right]$.

• $f(A_2) \stackrel{f \uparrow}{=} \underset{\text{στο } \left[\frac{1}{e}, +\infty\right)}{\left[\lim_{x \rightarrow \frac{1}{e}} f(x), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right]} = \left[f\left(\frac{1}{e}\right), +\infty \right) \dots \dots \dots$ γιατί f συνεχής
 $= \left[-\frac{1}{e}, +\infty \right)$.

Το σύνολο τιμών της είναι:

$f(A) = f(A_1) \cup f(A_2)$

$$\begin{aligned} &= \left[-\frac{1}{e}, 0 \right] \cup \left[-\frac{1}{e}, +\infty \right) \\ &= \left[-\frac{1}{e}, +\infty \right) \end{aligned}$$

iii) • Αν $x=0$, η δοθείσα γίνεται $0=1$ ψευδής.

Άρα η $x=0$ απορρίπτεται.

• Αν $x > 0$, η δοθείσα γίνεται:

$$\begin{aligned} x = e^{\frac{\alpha}{x}} &\Leftrightarrow \ln x = \frac{\alpha}{x} \\ &\Leftrightarrow x \ln x = \alpha \\ &\Leftrightarrow f(x) = \alpha \dots \dots \dots (1) \end{aligned}$$

Επειδή η f στο $1/e$ παρουσιάζει Τ.Ε. το

$f\left(\frac{1}{e}\right) = -\frac{1}{e}$, θα είναι $f(x) \geq -\frac{1}{e}$ για κάθε $x > 0$.

Επομένως διακρίνουμε τις περιπτώσεις:

1^η περίπτωση: $\alpha < -\frac{1}{e}$. Τότε η (1) είναι αδύνατη.

2^η περίπτωση: $\alpha = -\frac{1}{e}$. Τότε η (1) γίνεται

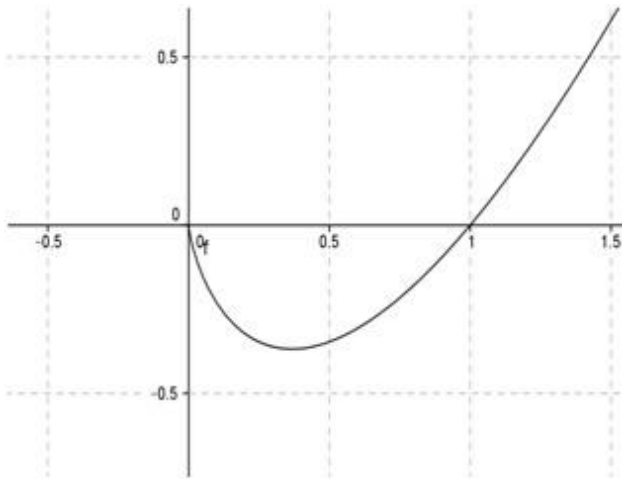
$f(x) = -\frac{1}{e} \Leftrightarrow x = \frac{1}{e}$.

3^η περίπτωση: $-\frac{1}{e} < \alpha < 0$.

Τότε επειδή $\alpha \in f(A_1)$ και $\alpha \in f(A_2)$, η εξίσωση (1) έχει μια τουλάχιστον ρίζα στο A_1 και μια τουλάχιστον ρίζα στο A_2 και επειδή είναι μονότονη σε αυτά, είναι μοναδικές.

4^η περίπτωση: $\alpha > 0$.

Τότε επειδή $\alpha \notin f(A_1)$ και $\alpha \in f(A_2)$, η εξίσωση (1) έχει μια τουλάχιστον ρίζα στο A_1 και επειδή είναι μονότονη σε αυτό, είναι μοναδική.

12) Να υπολογίσετε το όριο της συνάρτησης $f(x) = \frac{(1-e^x)(e^{\varepsilon\varphi x} - e^x)}{\eta\mu x \cdot (\varepsilon\varphi x - x)}$, στο $x_0=0$.

Λύση:

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1-e^x)}{\eta\mu x} = \frac{0}{0} = DLH = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1-e^x)'}{(\eta\mu x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-e^x}{-e^x} = -1.$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{\varepsilon\varphi x} - e^x}{\varepsilon\varphi x - x} = \lim_{x \rightarrow 0} \left[e^x \frac{e^{\varepsilon\varphi x - x} - 1}{\varepsilon\varphi x - x} \right] = \lim_{x \rightarrow 0} e^x \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{\varepsilon\varphi x - x} - 1}{\varepsilon\varphi x - x} = 1 \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{\varepsilon\varphi x - x} - 1}{\varepsilon\varphi x - x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{\varepsilon\varphi x - x} - 1}{\varepsilon\varphi x - x} = \frac{0}{0} = DLH = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(e^{\varepsilon\varphi x - x} - 1)'}{(\varepsilon\varphi x - x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{\varepsilon\varphi x - x} (\varepsilon\varphi x - x)'}{(\varepsilon\varphi x - x)'} = e^0 = 1.$$

Άρα $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = -1 \cdot 1 = -1.$

13) Να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln(\eta\mu 2x)}{\ln(\eta\mu x)}$.

Λύση:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln(\eta\mu 2x)}{\ln(\eta\mu x)} = \frac{(-\infty)}{(-\infty)} = DLH = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{[\ln(\eta\mu 2x)]'}{[\ln(\eta\mu x)]'} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{\eta\mu 2x} \cdot (\eta\mu 2x)'}{\frac{1}{\eta\mu x} \cdot (\eta\mu x)'} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{1}{\eta\mu 2x} \cdot \sigma\upsilon\nu 2x}{\frac{1}{\eta\mu x} \cdot \sigma\upsilon\nu x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\eta\mu x \sigma\upsilon\nu 2x}{\eta\mu 2x \sigma\upsilon\nu x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\sigma\upsilon\nu 2x}{\sigma\upsilon\nu x} \cdot \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\eta\mu x}{\eta\mu 2x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\eta\mu x}{\eta\mu 2x} = \frac{0}{0} = DLH = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\eta\mu x)'}{(\eta\mu 2x)'} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\sigma\upsilon\nu x}{2\sigma\upsilon\nu 2x} = \frac{1}{2}.$$

14) Να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow +\infty} x(e^{\frac{1}{x}} - 1).$

Λύση:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x(e^{\frac{1}{x}} - 1) = ((+\infty) \cdot 0) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^{\frac{1}{x}} - 1}{\frac{1}{x}} = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{e^u - 1}{u} = \frac{0}{0} = DLH = \lim_{u \rightarrow 0} \frac{(e^u - 1)'}{(u)'} = \lim_{u \rightarrow 0} e^u = e^0 = 1.$$

Θέτω $\frac{1}{x} = u.$
Όταν $x \rightarrow +\infty$
τότε $u \rightarrow 0$

15) Να υπολογίσετε το όριο $\lim_{x \rightarrow 0^+} (x^2 e^{\frac{1}{x^2}}).$

Λύση:

$$\lim_{x \rightarrow 0} (x^2 e^{\frac{1}{x^2}}) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{e^{\frac{1}{x^2}}}{\frac{1}{x^2}} \right) =$$

Θέτω $\frac{1}{x^2} = u.$
Όταν $x \rightarrow 0$
τότε $u \rightarrow +\infty$

$$= \lim_{u \rightarrow +\infty} \left(\frac{e^u}{u} \right) = \frac{(+\infty)}{(+\infty)} = DLH = \lim_{u \rightarrow +\infty} \frac{(e^u)'}{(u)'} = \lim_{u \rightarrow +\infty} e^u = +\infty.$$

16) END